

NFP wijzigingspakket 2018-2

Het ontwerpbesluit Nationaal Frequentieplan wijzigingspakket 2018-2 wordt ter inzage gelegd om eenieder de gelegenheid te bieden opmerkingen over het wijzigingsbesluit in te dienen en de frequentietabel te controleren op de correcte vermelding van rechten.

Doelgroepen die door de regeling worden geraakt

Doelgroepen van het Nationaal Frequentieplan zijn partijen met spectrumgebruiksrechten (vergunningen) en voor wie het NFP gebruiksrechten vastlegt zoals: Aanbieders van mobiele communicatie, omroepaanbieders, satellietcommunicatieaanbieders, exploitanten van straalverbindingen, overheidspartijen die frequenties gebruiken voor publieke taken, spectrumgebruikers in de lucht- en scheepvaart, bedrijven met netwerken voor eigen bedrijfstoepassingen, radiozendamateurs, fabrikanten van apparatuur die gebruik maakt van het spectrum (met of zonder vergunning).

Verwachte effecten van de regeling voor de doelgroepen

Het pakket bevat de volgende onderdelen: Er wordt in het tekstdeel een Engelse vertaling toegevoegd van de paragraaf die spectrumbeschikbaarheid voor bezoekende NAVO-strijdkrachten beschrijft. In de L band worden draadloze microfonen toegevoegd aan de bestemming. In de 14 GHz band worden ESIMs toegevoegd. Spectrumaanwijzingen aan departementen voor de uitvoering publieke taken worden geactualiseerd. Besluiten van Wereld Radio Conferentie van 2015 (WRC15) worden geïmplementeerd. Er worden enkele harmoniserende EU besluiten geïmplementeerd, en daarnaast zijn er aanpassingen van zogenaamde 'ondergeschikte aard'. Er worden enkele nieuwe begrippen met definities in de Annex 4 toegevoegd.

BTG reactie op consultatie Nationaal Frequentieplan wijzigingspakket 2018-2 van het Ministerie van EZK

Datum: 12-12-2018

Versie: def

Inleiding

De afgelopen periode heeft BTG op tal van consultaties van het Ministerie van EZK een reactie gestuurd:

- In 2016 is een response gestuurd op de Consultatie Nota Frequentie Beleid;
- In 2017 de Consultatie Nota Mobiele Communicatie;
- In 2018 Consultatie actieplan digitale connectiviteit, Consultatie PAMR, Consultatie Multiband veiling (700-1400-2100MHz) en NFP wijzigingspakket 2018-1

Zoals bekend is BTG de branchevereniging van de zakelijke ICT en telecom grootgebruikers in Nederland. BTG is zeer begaan met het onderwerp bedrijfskritische mobiele communicatie omdat meer en meer van haar leden ondervinden hoezeer mobiele communicatie een essentieel bedrijfsproces is geworden of gaat worden. Om die reden heeft BTG dan ook onder haar leden een expertgroep opgericht geheten KMBG: Kritische Mobiele Breedband Gebruikers. Deze expertgroep bevat een aantal van de BTG leden alsmede een aantal derden bedrijven, voor wie mobiele communicatie een bedrijfskritisch middel is geworden. De expertgroep bundelt de belangen van deze bedrijfskritische mobiele gebruikers en voedt de BTG met inhoudelijke kennis en reacties op vigerend beleid.

Daarnaast behartigt BTG de belangen voor haar leden waar het gaat over indoor gebruik van mobiele diensten. BTG heeft voor dit onderwerp een expertgroep opgericht en is in overleg met de mobiele netwerk operators in Nederland om overeenstemming te bereiken over multi-operator gebruik van indoor infrastructures. BTG heeft samen met de MNO's de activiteit gestart om te komen tot een indoorstandaard en deze is voor passieve DAS bijna afgesloten.

Consultatie vanuit het Ministerie van EZK

Het ontwerpbesluit Nationaal Frequentieplan wijzigingspakket 2018-2 heeft het Ministerie van EZK ter inzage gelegd via een consultatie om eenieder de gelegenheid te bieden opmerkingen over het wijzigingsbesluit in te dienen en de frequentietabel te controleren op de correcte vermelding van rechten.

Hieronder is de vraag gereproduceerd welke hoort bij de consultatie, en de BTG reactie daarop.

Vraag

Op welk onderdeel heeft uw reactie betrekking?

Antwoord

Reactie BTG: Algemeen

Behoeft van kritisch mobiel breedband gebruiker in Nederland

In het proces van het tot stand komen van de Nota Frequentie Beleid 2016 (NFB2016) heeft BTG/KMBG input geleverd. Hiervan hebben wij in de NFB2016 een redelijke mate van accentverlegging teruggevonden. Wij noemen:

- Het belang van mobiele communicatie binnen segmenten en verticals; zowel binnen de openbare veiligheidssector (PPDR) alsook binnen diverse segmenten en niches in het bedrijfsleven en binnen organisaties.
- De migratie van *nice to have* naar *need to have*, naast een economische is in toenemende mate ook sprake van een maatschappelijke noodzaak; de noodzaak tot de borging van mobiele communicatie voor de continuïteit van bedrijfskritieke processen.
- Marktperfectie en beperkingen aan de aanbodzijde voor bedrijfskritieke mobiele diensten; de eventuele noodzaak tot facilitering en mogelijk oplegging vanuit beleidsmakers;
- De noodzaak van eigen netwerken als het marktaanbod er niet of nog niet is, en daarmee als 'plan B', de noodzaak van toegang tot spectrum als grondstof voor zo'n netwerk;
- Ontluikend aanbod van nieuwe niche providers en aanbieders gericht op verticals; aanbieders die vaak toegang tot spectrum als voorwaarde (moeten) stellen;

BTG heeft ook input geleverd op de consultatie NMC2017, dit is onderdeel van- en ondergeschikt aan de NFB2016. Ons is opgevallen dat veel van de genoemde en in de NFB2016 aangehaalde aspecten beperkt of niet voorkomen in de NMC2017.

Frequentiespectrum is schaars en ook in de door ITU en CEPT gedefinieerde spectrum bestemmingen is het van belang dat op een efficiënte wijze gebruik gemaakt wordt van frequentiespectrum. Aan de andere kant is het van belang dat kritische bedrijfsspecifieke mobiele toepassingen die van belang zijn voor het functioneren van de Nederlandse maatschappij toegang krijgen tot frequentiespectrum. Dit kan op verschillen wijzen gerealiseerd worden, zoals via dienstverlening van mobiele operators, via exclusief gebruik van spectrum of via gedeeld gebruik van spectrum.

Wel is het van belang dat voldoende bandbreedte beschikbaar wordt gemaakt voor private netwerken, voor aanbieders van specifieke bedrijfskritische mobiele communicatie diensten of netwerken van openbare aanbieders. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met de verwachte toekomstige groei van het gebruiksvolume, waarbij de bandbreedte behoefte eveneens zal groeien.

In het NFP wijzigingspakket 2018-1 en 2018-2 zien wij slechts een zeer kleine invulling van de kritische mobiele breedband behoefte met het toewijzen van specifiek frequentie spectrum en dan nog beperkt tot een met name genoemde enkelvoudige doelgroep. We realiseren ons dat in het NFP wijzigingspakket 2018-2 slechts beperkt in gaat op frequentiebanden in 3GPP eco systeem.

Internationale vs ontwikkelingen in Nederland

Binnen de EU wordt op landelijk niveau frequentiespectrum toegewezen aan belanghebbenden. Om ervoor te zorgen dat er eco systemen van zowel netwerkkapparatuur als mobiele devices ontstaan is een EU harmonisatie van dergelijke spectrum toewijzing gewenst. De timing van wanneer specifiek spectrum toegewezen wordt is eveneens van belang. Bijvoorbeeld in Frankrijk heeft het ARCEP de 2,6 GHz band aangewezen als frequentieband waarin substantiële bandbreedte (40MHz) is gereserveerd binnen het 3GPP LTE eco systeem voor kritische mobiele breedband gebruikers, waaronder maar niet beperkt tot de openbare orde diensten (PPDR). Vanaf september dit jaar is het daar mogelijk om een aanvraag in te dienen en vervolgens is het mogelijk om spectrum in deze band op korte termijn in te zetten voor kritisch private- en kritisch publieke toepassingen. En in Duitsland is recent 100MHz in de 3.5GHz band voor dergelijke toepassing bestemd. Verder zijn er plannen om ook in Zweden, Oostenrijk en UK delen van band 42 en/of 43 voor bedrijfskritisch gebruik te alloceren.

In Nederland is nog geen keuze gemaakt voor het toewijzen van relevant en voldoende frequentiespectrum voor kritische breedband gebruikers anders dan tijdelijk LTE band 43 en de beperkte bandbreedte in de DECT guard band. In het voorliggende wijzigingspakket wordt enkel een allocatie gedaan voor de specifieke gebruikers van de BOP procedure, maar geen enkele voor alle overige kritische gebruikers. Vanuit BTG willen we bij het Ministerie van EZK er op aandringen dat er op korte termijn ook relevant spectrum, die ook ondersteund worden door devices, wordt toegewezen aan deze gebruikersgroep in Nederland.

Uit het EZK document

II artikelen

Een aanzienlijk deel van de tabelwijzigingen komt voort vanuit de tweede ronde behoefteonderbouwingsplannen (BOP), gebaseerd op Telecommunicatiewet art 3.2. In 2017 hebben de departementen, dat wil zeggen degenen die spectrum gebruiken voor publieke taken, hun behoefteonderbouwingsplannen aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat aangeleverd. Dit gaat vier departementen aan namelijk Defensie, Justitie & Veiligheid, Infrastructuur & Waterstaat en Onderwijs, Cultuur & Wetenschap. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft de onderbouwingsplannen van de aangegeven spectrumbehoeften van deze departementen kritisch beoordeeld. De bevindingen daarvan hebben geleid tot voorzetting van aanwijzingen, beëindiging daarvan, dan wel tot nieuwe aanwijzingen. Deze wijzigingen worden niet afzonderlijk toegelicht. Het meeste van de behoefte-onderbouwingsplannen is vertrouwelijk in verband met het karakter van veiligheid van de staat en de openbare orde. De veranderingen van eerste BOP ronde zijn meegenomen in het NFP2014.

Reactie BTG

We zien dat het Ministerie van EZK een aanzienlijke hoeveelheid frequentie spectrum toewijst aan de kritische gebruikers binnen de veelal centrale overheid die via de BOP de behoefte hebben aangeleverd. Zonder uitputtend te zijn en verwijzend naar onze eerdere antwoorden op KMBG-gerelateerde consultaties noemen wij de zorg, transport en logistiek, mainports, industrie, openbaar vervoer, lokale overheden en andere strategische sectoren.

BTG wil er voor pleiten om frequentie spectrum toe te wijzen aan een bredere en in de wijziging te benoemen groep van kritische gebruikers waarbij er onderling afspraken worden gemaakt over de prioriteiten van het gebruik van het spectrum in verschillende gebruikssituatie. Wat met deze aanpak bereikt kan worden is dat efficiënter gebruik gemaakt kan worden van spectrum en dat spectrum minder versnipperd wordt over gebruikersgroepen heen waardoor er meer breedbandige toepassingen mogelijk worden. Ook kan dit resulteren in lagere kosten voor realisatie en gebruik van een dergelijk netwerk of omgekeerd een betere business case voor de aanbieder van zo'n netwerk of diensten daarmee een grotere kans op het beschikbaar komen van relevant aanbod.

ICT en Telecommunicatie Grootgebruikers

BTG ziet meer in een toewijzing van relevant spectrum voor kritische gebruikers met een grotere aaneengesloten bandbreedte voor kritische private en kritische publieke toepassing. Wij zien daarvoor mogelijkheden in diverse banden, welke in het voorliggende wijzigingspakket nog niet inhoudelijk worden benoemd.